

ETIČKI KODEKSI u lokalnoj samoupravi

Zakornitost

Nepriistrasnost

Objektivnost

Transparentnost

Vodič

za građane/grāđanke
za primjenu Etičkog kodeksa
Skupštine opštine Prnjavor

Zakornitost

Nepristrasnost

Uvod

Vodič za građane/građanke za primjenu Etičkog kodeksa Skupštine opštine Prnjavor (u daljem tekstu Etički kodeks) daje praktična pojašnjenja u vezi sa pojedinim, važnim, aspektima primjene Etičkog kodeksa.

Ovaj vodič je, prije svega, namijenjen građanima/građankama Prnjavora, kako bi jasnije razumjeli obaveze odbornika/odbornica u Skupštini Opštine Prnjavor (u daljem tekstu: Skupština) kao neposredno izabranih predstavnika/predstavnica građana Prnjavora, a u vezi sa obavezama koje za odbornike/odbornice proističu iz Etičkog kodeksa, kao i obaveze tijela Opštine Prnjavor koja su nadležna za praćenje primjene Etičkog kodeksa.

Takođe, ovaj vodič za cilj ima i povećanje očekivanja javnosti u vezi sa etičkim ponašanjem odbornika/odbornica, te povećanje povjerenja građana/građanki u rad Skupštine. Zbog svoje prirode, kao dokumenta zasnovanog uglavnom na načelima, Etički kodeks zahtijeva pojašnjenja i tumačenja radi njegove bolje primjene u praksi. Iz tog razloga, neophodno je neposredno angažovanje lokalnih vlasti ali i najšire javnosti, kako bi Etički kodeks istinski predstavljao moralni okvir za odgovorno ponašanje.

Vodič

za građane/građanke

za primjenu Etičkog kodeksa
Skupštine opštine Prnjavor

Objektivnost

Transparentnost

Etički kodeks

Skupština je, na sjednici održanoj u decembru 2017. godine, usvojila Etički kodeks. Njegovo donošenje za cilj ima očuvanje, afirmaciju i unapređivanje moralnih i etičkih načela i vrijednosti, ugleda i dostojanstva izabranih odbornika/odbornica, radi ostvarivanja zajedničkog dobra, jačanja povjerenja građana/građanki u rad Skupštine i njenih organa.

Odbornici/odbornice su obavezni poštovati sljedeće osnovne principe: 1) Zakonitost, 2) Javnost, 3) Samostalnost i stručnost, 4) Međusobno uvažavanje i tolerantnost i 5) Odgovornost.

Pored ovih principa, Etički kodeks utvrđuje i konkretnija pravila ponašanja odbornika/odbornica u vezi sa aktivnim ili pasivnim podmićivanjem; obavezom sprečavanja sukoba interesa; pružanjem adekvatnih i potpunih informacija javnosti; pa sve do obaveza u vezi sa uzornim ponašanjem na sjednicama Skupštine; odijevanjem; ponašanjem prema građanima/građankama, službenicima/službenicama u opštinskoj upravi, predstavnicima medija i dr.

Etički kodeks obavezuje odbornike/odbornice na etično ponašanje ne samo na sjednicama Skupštine, već i u širem kontekstu odnosa prema građanima/građankama i javnosti. Odbornici/odbornice su dužni da ispunjavaju ove, visoke, standarde uzornog ponašanja, koje u domaćem jeziku označava najviše etičke standarde i moralne norme poželjnog ponašanja pojedinca. Pored principa i normi ponašanja propisanih samim Etičkim kodeksom, odbornici/odbornice su dužni da se pridržavaju obaveza koje proističu iz drugih propisa, a posebno onih koji regulišu izborni proces, te sprečavanje sukoba interesa.

Zakornitost

Nepristrasnost

Šta predstavlja kršenje odredbi Etičkog kodeksa?

Etički kodeks propisuje teže i lakše povrede

Lakše povrede Etičkog kodeksa predstavlja:

1. Korišćenje mobilnog telefona, računara, novina, časopisa, knjiga za vrijeme trajanja sjednice Skupštine i njenih radnih tijela,
2. Neprimjereno ili neuredno odijevanje za vrijeme trajanja sjednice Skupštine i njenih radnih tijela i u drugim prilikama,
3. Prekidanja govornika na način da se remeti red na sjednici,
4. Učestalo i nepotrebno kretanje po sali za vrijeme trajanja sjednice Skupštine i njenih radnih tijela,
5. Ometanje toka sjednice razgovorom ili na drugi način.

Teže povrede Etičkog kodeksa predstavlja:

1. Narušavanje toka sjednice i reda u sali, neopravdano napuštanje sjednice Skupštine i sjednice njenih radnih tijela,

2. Korišćenje izraza i riječi koje vrijeđaju i omalovažavaju drugoga i drugačijeg, izraza ili sinonima koji vrijeđaju ljudsko dostojanstvo, narušava ugled i dostojanstvo odbornika/ odbornica ili organa Skupštine, te podstiče na mržnju i nasilje,
3. Ispoljavanje netolerantnosti prema drugoj rasi, vjeroispovijesti, naciji, polu ili drugim mogućim predrasudama,
4. Zahtijevanje od zaposlenih u opštinskoj upravi bilo kakvih radnji kojim bi sebi ili drugima omogućili kakvu protivpravnu korist ili u svrhu političkih ciljeva,
5. Korišćenje riječi ili izraza kojima se vrijeđaju ili omalovažavaju zaposleni u opštinskoj upravi i njihov rad,
6. Primanje bilo kakve naknade, osim odborničkog dodatka i naknada utvrđenih odlukom Skupštine,
7. Primanje poklona ili davanje poklona za sebe ili za druga lica, čime se može uticati na donošenje odluke Skupštine,
8. Nepridržavanje odredbi o sukobu interesa ili nespojivosti funkcija,
9. Davanje medijima povjerljivih informacija,
10. Davanje informacija koje se tiču privatnog života odbornika/odbornica ili drugih lica,
11. Nepažljiv i neodgovoran odnos prema imovini Skupštine,
12. Dolazak na sjednice Skupštine i njenih radnih tijela u alkoholisanom stanju ili u drugom omamljenom stanju i
13. Ponavljanje lakših povreda Etičkog kodeksa, više od dva puta u toku jedne sjednice.

Objektivnost

Transparentnost

Šta mogu/trebaju građani/građanke u vezi sa kršenjem Etičkog kodeksa?

Kršenje Etičkog kodeksa od strane odbornika/odbornica, a posebno ona ponašanja za koja je utvrđeno da predstavljaju teže povrede, svakako izazivaju sumnju u zakonit, odgovoran i nepristrasan rad odbornika/odbornica. Ukoliko se ovakvi slučajevi ne rasprave i ne riješe na transparentan način, u skladu sa odredbama Etičkog kodeksa, to može podrivati povjerenja javnosti i u rad same Skupštine. Stoga je izuzetno važno da građani/građanke reaguju na svaku sumnju da je došlo do kršenja odredbi Etičkog kodeksa.

Etički kodeks omogućava svakom građaninu/građanki da prijavi sumnju u povredu Etičkog kodeksa. Ova prijava se vrši u roku od 30 dana od dana kada je povreda učinjena. Prijave se vrše Etičkom odboru kao stalnom radnom tijelu Skupštine. Ovaj odbor broji pet članova/članica od kojih su tri iz reda odbornika/odbornica u Skupštini i dva iz reda uglednih građana/građanki.

Prijava se dostavlja pisanim putem, sa sljedećim obaveznim sadržajem:

1. Ime i prezime prijavioca,
2. Datum podnošenja prijave,
3. Navođenje odredbi Etičkog kodeksa za koje se sumnja da su povrijeđene,
4. Opis okolnosti, odnosno radnje za koje se smatra da predstavljaju kršenje odredbi Etičkog kodeksa,
5. Dokaze o učinjenoj povredi kojima se dokazuje povreda,
6. Potpis prijavioca.

Prijava dakle, obavezno sadrži podatke o prijaviocu, te će Etički odbor odbaciti svaku prijavu koja ne sadrži ove podatke. Iako Etički kodeks to ne propisuje, prijava bi, radi lakše obrade, trebala sadržati i podatke o odborniku/odbornici za kojeg se sumnja da je učinio povredu, ukoliko prijavitelj raspolaze tim podacima.

Prijava se podnosi na obrascu koji je prilog Etičkog kodeksa koji se može preuzeti na web stranici Opštine.

Prijava se podnosi na sljedeću adresu:

**Skupština Opštine Prnjavor –
Etički odbor, Svetog Save 10,**
sa naznakom

**„Prijava povrede Etičkog kodeksa
Skupštine opštine Prnjavor.**

Zakornitost

Nepristrasnost

Kakve su obaveze nadležnih tijela u vezi sa prijavama za povrede Etičkog kodeksa?

Svaka prijava se obavezno razmatra od strane Etičkog odbora, koji je dužan da postupak započne i provede u roku od 30 dana od dana zaprimanja prijave. Postupak se provodi u skladu sa Etičkim kodeksom, te u skladu sa Poslovníkom o radu Etičkog odbora.

Prilikom provođenja postupka, Etički komitet utvrđuje administrativnu ispravnost prijave. Anonimne i neblagovremene prijave se ne razmatraju. Ukoliko prijava nije uredna (ne sadrži sve podatke, odnosno elemente koji se zahtijevaju), ili nije razumljiva, podnosilac prijave može biti pozvan da istu dopuni.

Ukoliko je prijava administrativno ispravna, Etički komitet će pristupiti provođenju odgovarajućeg dokaznog postupka, odnosno postupka utvrđivanja činjenica i okolnosti u vezi sa navodima iz prijave.

U vezi sa ovim dokaznim postupkom, odnosno nakon okončanja istog, Etički odbor može:

1. Odbiti prijavu kao neosnovanu, ukoliko nema dovoljno dokaza da je učinjena povreda Etičkog kodeksa,
2. Podnijeti Skupštini izvještaj o provedenom postupku, s prijedlogom izricanja mjera propisanih Etičkim kodeksom, ukoliko u dokaznom postupku utvrdi postojanje povrede Etičkog kodeksa,
3. Obustaviti provođenje dokaznog postupka, ukoliko dođe do saznanja da je o istoj stvari pokrenut prekršajni ili krivični postupak, ili postupak utvrđivanja sukoba interesa pred nadležnim organom Republike Srpske, do okončanja navedenih postupaka.

O izricanju mjera za utvrđene povrede Etičkog kodeksa odlučuje Skupština.

Vodič

za građane/građanke

za primjenu Etičkog kodeksa
Skupštine opštine Prnjavor

Objektivnost

Transparentnost

Koje mjere su propisane za povrede Etičkog kodeksa?

Etički kodeks propisuje sljedeće mjere za utvrđene povrede Etičkog kodeksa:

- 1. Usmena opomena – za lakše povrede Etičkog kodeksa,**
- 2. Novčana kazna od 10 do 30% odborničke naknade – za teže povrede Etičkog kodeksa.**

Pored navedenih mjera, određene teže povrede, odnosno ponašanja odbornika/odbornica u vezi sa odredbama o zabrani aktivnog ili pasivnog podmićivanja, sukobu interesa i dr, mogu biti predmetom postupaka nadležnih organa u okviru prekršajnih, krivičnih ili postupaka za odlučivanje o sukobu interesa, ali se ovi postupci naravno, vode u skladu sa drugim propisima.

Prijavlivanje povreda Etičkog kodeksa veoma je važno i sa ovog stanovišta, jer može omogućiti ili barem povećati mogućnost da nadležni organi saznaju za neetično postupanje odbornika/odbornica koje ukazuje na obilježja prekršaja, krivičnih djela, ili povrede republičkih propisa o sukobu interesa.

Zakornitost

Nepristrasnost

Koja su prava građana/ građanki nakon prijave povrede Etičkog kodeksa?

Dužnost je Etičkog odbora da prijavioca obavijesti u slučaju da je njegova prijava odbijena uslijed nedovoljno dokaza da je učinjena povreda Etičkog kodeksa. Takođe, prijavitelac može biti pozvan da dopuni odnosno razjasni svoju prijavu. Etički kodeks ne obavezuje da se prijavitelac direktno obavještava u vezi sa ostalim ishodima njegove prijave, ali ovakva obaveza Etičkog komiteta i opštinskih vlasti proizilazi iz opštih obaveza transparentnosti rada Opštine Prnjavor.

Zahtjev za slobodan pristup informacijama može se preuzeti na internet stranici Opštine (www.opstinaprnjavor.net).

Prije svega, Etički odbor je dužan da najmanje jednom godišnje izvještava Skupštinu o primjeni Etičkog kodeksa, te se ovi izvještaji trebaju naći na dnevnom redu sjednica Skupština, odnosno kao dio godišnjih izvještaja o radu Skupštine. Takođe, a u skladu sa odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama, svaki građanin/građanka se može obratiti opštinskim organima upravljanja zahtjevom za slobodan pristup informacijama, te tražiti informacije o postupanju po prijavi povrede Etičkog kodeksa.

Etički kodeks, kao i druge dokumente i informacije možete preuzeti na Internet stranici Opštine (www.opstinaprnjavor.net).

Vodič

za građane/građanke

za primjenu Etičkog kodeksa
Skupštine opštine Prnjavor